

Research Paper

Analysis of the Role of Economic Components in the Sustainable Development of the Tourism Industry Firozabad City

Mohamad ali abbasi kashkoli¹, Jalil totonchi^{*2}, Abbas Alivi Rad³, Mohamad Ali Dehghan Tafti⁴

1, Ph.D Student of Economic Sciences, Department of Economics, Abarkouh Branch, Islamic Azad University, Abarkoh. Iran

2, Assistant Professor of Economic Sciences Department of Economics, yazd Branch, Islamic Azad University, yazd. Iran

3, Associate Professor of Economic Sciences Department of Economics, Abarkouh Branch, Islamic Azad University, Abarkoh. Iran

4, Assistant Professor of Economic Sciences Department of Economics, yazd Branch, Islamic Azad University, yazd. Iran

Received: 2019/11/11

Accepted: 2020/01/11

PP: 141- 156

Use your device to scan and read the article online

Keywords:

Tourism Economic, Sustainable Development, Investment, Revenue Increase, Firozabad County.

Abstract

The purpose of this study is to investigate the physical and spiritual tourism attractions in Firozabad and to rank effective economic components in tourism development with the approach of earning revenue from these attractions. This is an applied research with a descriptive-analytical method. Tourists who have visited Firozabad attractions from 2011 to 2018 are the statistical population of this study. The statistical sample, calculated based on Kogan's formula, includes 388 tourists. The reliability of the questionnaire according to Cronbach's coefficient of induction is 0.837 which has a high reliability. For data analysis, this study used Pralong method and network analysis model. The evaluation of tourism value of Qal'eh Dokhtar and Atashkade based on Pralong method shows that the architectural antiquity index of these two works with the values of 0.853 and 0.831 and the their social- economic index, especially in tourism attraction and the formation of social cores around them, and also their economical capabilities with the value of 0.762 and 0.751 play major roles in attracting tourists. The results of the network analysis model show that the economic strength indices of Firozabad including valuable potentials in the areas of handicrafts (carpet, gabbe and kilim), tribal animal organic products, various agricultural products, valuable historical heritage which is the main reason of the formation of service business units and job creation, with the value of 0.089, have major roles in the tourism affluence in this city. Finally, this study has introduced some guidelines for organizing and promoting economic development in Firozabad.

Citation: Mohamad ali abbasi kashkoli, Jalil totonchi, Abbas Alivi Rad, Mohamad Ali Dehghan Tafti, (2021): Analysis of the Role of Economic Components in the Sustainable Development of the Tourism Industry (case studies: county Firozabad), journal Research and Urban Planning, Vol 12, No 44, PP 141- 156.

DOI: 10.30495/jupm.2021.4028

*. Corresponding author: Jalil totonchi

Address: Assistant Professor of Economic Sciences Department of Economics, yazd Branch, Islamic Azad University, yazd. Iran

Tell: +989131519143

Email: totonchi@iauyazd.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

Tourism is one the most dynamic industries in actual developing economic world and is an important factor in social and economic development in different regions and countries (Kozhokulov et al., 2019:1); in a way that it is known as one of the three most profitable industries throughout the world (Khazae Fadafan et al., 2018:152). The industry has been increasing considerably and since its presence in economic process and has become an important income and occupation creation potential in the industries such as petrochemistry (Shayestefar, 2010:68). Nowadays beyond something as an industry tourism is become a social – economic phenomenon throughout the world (Heydari Chiane, 2019: 1); in a way that Descartes (1979) names it the "Development Passport" (Zomorodian, 2006:62). Hence, tourism may be an appropriate field for social – economic development (Taygiboya, 2011:124) in the countries with developed markets economy (Mohammadi et al., 2008:36).

Methodology:

The findings from the network model indicate the Firozabad city economic power indices include valuable potentials in different fields such as handicrafts (Carpet, Klim and Gabeh), vegetal juices from Meymand, cattle organic products, nomadic life, agricultural products and historical heritage as the sources to create commercial – service centers and occupation with 0.089 rate as the most

In line with previous defined goals this study is applicable and the research location was Firoozabad city from 2012-2017. The universe included the tourists visiting touristic places in 2012-2017. The statistic sample included 388 people by virtue of Cochran formula. The questionnaire reliability is 0.837 by virtue of Cronbach's alpha coefficient which has a high validity.

Discussion

Having assessed the tourism in Ghaleh Dokhtar and Fire Temple the findings indicated that the ancient architecture indices of both vestiges are 0.853 and 0.831, respectively and their social-economic criteria to absorb tourists and form social cores around them and economic potentials played the most important role in tourists absorption are 0.762 and 0.751, respectively. The important factors priorities influencing tourists absorption by ANP model: As you see the found maladjustment is 0.031; the maladjustment rate should not be more than 1 in this study; this error rate is acceptable by virtue of the high amount of the judgments and errors due to the survey (table 2 - 5).

important element in tourism boom in Firozabad.

Examining the relation between favorable economic elements creation (utility maximization) and stable development study in order to have income in tourism industry:

Regression Analysis Statistics Between Favorable Economic Elements Creation And Stable Development

Study In Order To Have More Income In Tourism Industry:

Multiple correlation coefficient	Determination coefficient	Adjusted determination coefficient	Standard error
0.587	0.345	0.332	1/96070

Analysis confirms the regression significance variance in 95 percent confidence level.

Analyzing variance and regression between favorable economic elements creation (utility maximization) and stable development study

Regression effect	311.947	3	103.982		
Remainder	592.027	154	3.844	27.048	0.000
Total	903.975	157	0		

The variable entered into the regression model indicates if one unit change appears in total economic elements utility maximization

critierion deviation, 0.199 unit change is created in the stable development and income in tourism industry in Firoozabad.

Variables statistics entered in regression model:

Variable	Nonstandard coefficient		Standard coefficient	T	Significance level
	β	β Error	β		
Width from starting point	5.800	0.633	-	9.161	0.000
Economic elements utility maximization	.488	0.163	0/199	2.997	0.003
Holding a tourism festival	1.389	.199	.465	6.978	0/000.
Status of facilities and equipment	.437	.173	.168	2.523	./13

Conclusion and proposition:

The findings indicate that the

The ancient architecture indices of both vestiges are 0.853 and 0.831, respectively and their social-economic criteria to absorb tourists and form social cores around them and economic potentials played the most important role in tourists absorption are 0.762 and 0.751, respectively; so following strategies are proposed: Investment in governmental and private sectors of Firoozabad in order to develop the tourism facilities and services with emphasis on more income creation. Protecting natural attractions such as some mountainous locations and nomadic life which are unique. Organizing and promoting the quality of guesthouses, restaurants and other touristic possibilities there. Absorbing governmental and private investments to repair historical and touristic places and monuments with emphasis on ecotourism (by developing ecotourism in the city and economic potential by increasing products and goods produced by the people).

Forming a committee of specialists in field of tourism for consultation in relation to tourism The purpose of this study is to investigate the physical and spiritual tourism attractions in Firozabad and to rank effective economic components in tourism development with the approach of earning revenue from these attractions. This is an applied research with a descriptive- analytical method. Tourists who have visited Firozabad attractions from

2011 to 2018 are the statistical population of this study. The statistical sample, calculated based on Kogan's formula, includes 388 tourists. The reliability of the questionnaire according to Cronbach's coefficient of induction is 0.837 which has a high reliability. For data analysis, this study used Pralong method and network analysis model. The evaluation of tourism value of Qal'eh Dokhtar and Atashkade based on Pralong method shows that the architectural antiquity index of these two works with the values of 0.853 and 0.831 and the their social- economic index, especially in tourism attraction and the formation of social cores around them, and also their economical capabilities with the value of 0.762 and 0.751 play major roles in attracting tourists. The results of the network analysis model show that the economic strength indices of Firozabad including valuable potentials in the areas of handicrafts(carpet, gabbe and kilim), tribal animal organic products, various agricultural products, valuable historical heritage which is the main reason of the formation of service business units and job creation, with the value of 0.089, have major roles in the tourism affluence in this city. Finally, this study has introduced some guidelines for organizing and promoting economic development in Firozabad.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

بررسی میزان اثرگذاری شاخص‌های اقتصادی در تحقق پذیری توسعه صنعت گردشگری در شهر فیروزآباد

محمدعلی عباسی کشکولی^۱، جلیل توتونچی^۳، عباس علوی راد^۳، محمدعلی دهقان تفتی^۴

۱- دانشجوی دکتری علوم اقتصادی، گروه اقتصاد، واحد ابرکوه، دانشگاه آزاد اسلامی، ابرکوه، ایران

۲- استادیار گروه اقتصاد، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران

۳- دانشیار گروه اقتصاد، واحد ابرکوه، دانشگاه آزاد اسلامی، ابرکوه، ایران

۴- استادیار گروه اقتصاد، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران

چکیده

هدف از این پژوهش، بررسی جاذبه های مادی و معنوی گردشگری در شهر فیروزآباد با رویکرد کسب درآمد از جاذبه های متعدد و متنوع گردشگری و نهایتاً رتبه بندی مولفه های اقتصادی موثر در توسعه گردشگری است. نوع تحقیق کاربردی و روش بررسی توصیفی - تحلیلی است. جامعه آماری مورد مطالعه در این تحقیق گردشگران بازدید کننده از جاذبه های گردشگری در سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ است. نمونه آماری بر اساس فرمول کوکران برای گردشگران ۳۸۸ نفر محاسبه گردید. همچنین پایایی پرسشنامه بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳۷ است که از قابلیت اعتبار بالایی برخوردار می باشد. در خصوص روایی نیز بررسی ها بر اساس نظرات متخصصین نشان می دهد پرسشنامه از روایی محتوایی خوبی برخوردار است. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از روش پرالونگ و همچنین مدل تحلیل شبکه استفاده شده است. ارزیابی صورت گرفته از ارزش گردشگری قلعه دختر و آتشکده بر اساس روش پرالونگ نشان می دهد که شاخص قدمت معماری این دو اثر با ارزش ۰/۸۵۳ و ۰/۸۳۱ و معیار اجتماعی - اقتصادی این دو اثر به ویژه در جذب گردشگر و شکل گیری هسته های اجتماعی پیرامون آثار و قابلیت اقتصادی آنها نیز با ۰/۷۶۲ و ۰/۷۵۱ بیشترین نقش را در جذب گردشگران داشته اند. نتایج حاصل از مدل تحلیل شبکه نیز نشان می دهد شاخص های اقتصادی فیروزآباد شامل پتانسیل های ارزشمند در حوزه صنایع دستی (قالی - گلیم و گبه)، محصولات دامی ارگانیک زندگی عشایری - انواع محصولات کشاورزی - میراث تاریخی ارزشمند که منشا شکل گیری واحدهای تجاری - خدماتی و ایجاد اشتغال هستند با مقدار ۰/۰۸۹ - بیشترین نقش را در رونق گردشگری در شهر فیروزآباد دارد. این نتیجه با نتایج مدل پرالونگ که اشاره به قابلیت اقتصادی شهرستان دارد، منطبق است.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۸/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۱۰/۲۱

شماره صفحات: ۱۵۶ - ۱۴۱

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

واژه‌های کلیدی:

اقتصاد گردشگری، توسعه پایدار، سرمایه گذاری، شهر فیروزآباد.

استناد: عباسی کشکولی، عباس، توتونچی، جلیل، علوی راد، عباس، دهقانی تفتی، محمد علی (۱۴۰۰): بررسی میزان اثرگذاری شاخص‌های اقتصادی در

تحقق پذیری توسعه صنعت گردشگری در شهر فیروزآباد، فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی شهری، سال ۱۲، شماره ۴۴، مردودشت، صص ۱۵۶ - ۱۴۱. DOI: 10.30495/jupm.2021.4028

^۲. نویسنده مسئول: جلیل توتونچی

نشانی: استادیار گروه اقتصاد، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران

تلفن: ۰۹۱۳۱۵۱۹۱۴۳

پست الکترونیکی: totonchi@iauyazd.ac.ir

مقدمه:

رویکردها، توسعه پایداری فرآیندی است که طی آن گردش منابع در حداقل شرایط عملکردی، حداکثر کارایی را داشته و توزیع یکسانی را در به حرکت درآوردن عناصر به عنوان یک مجموعه یکپارچه و متصل ایجاد می‌نماید (Houghton, 1997: 192). در نظریه توسعه پایدار بر فرآیندی تأکید می‌شود که طی آن گردش منابع در شهر حداکثر کارایی را داشته باشد و اثرات زیانبار محیطی به حداقل ممکن کاهش یابد (Houghton, 1997: 192). در نتیجه فرآیند رسیدن به توسعه پایدار اصول خاصی ندارد آنچه که مهم است، در برنامه ریزی ها باید به شاخص های محیطی و سلامت اجتماعی و اقتصادی شهرها توجه شود و این کار فقط با تلفیق موارد متعدد در مقیاسهای مختلف به دست می آید (Marcontullo, 2001: 577). بر این اساس، چهار مدل توسعه پایدار شامل خود اکتایی، طراحی مجدد فضاهای شهری، وابستگی خارجی و توازن عادلانه یا شهر سهم‌های منصفانه در ارتباط با برنامه‌ریزی و توسعه پایدار گردشگری و روابط بین فضاهای شهری و توسعه اقتصاد گردشگری در آنها وجود دارد در مدل شهر گردشگری خوداتکا، تأکید زیادی بر حل مسائل گردشگری شهری از درون، بویژه با ساختار اقتصادی محلی دارد که خوداتکا تر هستند و به نیازهای محلی از طریق بنگاه‌های اقتصادی و تعاونی‌های محلی و نظایر آنها، پاسخ می‌دهند. این خوداتکایی بنوبه خود نیازمند استفاده و توجه بیشتر به منابع مادی و معنوی گردشگری و دقت در به حداکثر رساندن منابع پایدار درآمد از حوزه های مختلف گردشگری برای آن شهر است تا اینکه بتواند به عنوان یک شهر گردشگری با رویکرد حفظ منابع برای نسل های آینده معرفی گردد. بر این اساس این پژوهش به دنبال بررسی جاذبه های گردشگری در شهر فیروزآباد با رویکرد کسب درآمد از این جاذبه ها و نهایتاً تدوین راهبردهایی برای توسعه گردشگری است.

پیشینه و مبانی نظری تحقیق:

بر اساس سنت اقتصادی، گردشگری به عنوان یک صنعت ملاحظه می‌گردد که می‌تواند به عنوان ابزاری در اختیار دولت قرار گیرد تا آن‌ها در جهت دستیابی به اهداف ویژه رشد اقتصادی و باز ساخت ایجاد اشتغال و توسعه منطقه ای از طریق تامین انگیزه های تحقیق، بازاریابی و ابزارهای توسعه ای از آن استفاده کنند اگر چه مدل اقتصادی، از گردشگری انتظار ندارد که داروی تمام دردهای اقتصادی می‌باشد این رویکرد بر ارزش بالقوه گردشگری به عنوان یک صنعت تخصصی تأکید دارد که می‌تواند در جهت کاهش عدم تعادل های ملی و منطقه ای از طریق تامین انگیزه های مالی، تحقیق، بازاریابی و ابزارهای توسعه ای از آن استفاده کنند (Nargese et al 2018: 42). اگر چه مدل اقتصادی، از گردشگری انتظار ندارد که داروی تمام دردهای اقتصادی باشد این رویکرد بر ارزش بالقوه گردشگری به عنوان یک صنعت تخصصی تأکید دارد که می‌تواند در جهت کاهش عدم تعادل های ملی و منطقه ای در مباحث تجارت، تراز پرداخت ها یا سطوح مبادلات خارجی مشارکت کند در سنت، اقتصادی، دولت ها از گردشگری به عنوان ابزاری برای رشد و توسعه در مناطق ویژه

صنعت گردشگری یکی از پویا ترین بخش های در حال توسعه اقتصاد جهان و عامل مهمی در توسعه اجتماعی و اقتصادی مناطق و کشورها است (Kozhokulov et al, 2019: 1). به گونه ای که به عنوان یکی از سه صنایع سودآور درجه اول در جهان شناخته شده است (Khazaei, 2018: 152). «این صنعت، یکی از صنایع دنیاست که همواره از بدو ورود خود به چرخه اقتصاد، از رشد فزاینده و چشم‌گیری برخوردار بوده و به عنوان منبع درآمد ارزی و اشتغال‌زایی در کنار صناعی مانند پتروشیمی خود را مطرح کرده است» (Shayestefar, 2010: 68). «امروزه گردشگری فراتر از یک صنعت، به پدیده‌ای اجتماعی - اقتصادی در سطح جهانی تبدیل شده است» (Hidaer cheian 2010: 1). به طوری که «دکارت (1979) آن را گذرنامه توسعه برمی‌شمارد» (Zomrdian, 2004: 62). «از این‌رو، کشورهایی که اقتصاد بازارهای توسعه یافته ای دارند (Taygibova, 2011: 124) صنعت گردشگری به عنوان گزینه بسیار مناسب برای توسعه اجتماعی - اقتصادی می‌تواند مد نظر است» (Mohamade et al 2008: 36). چرا که اثرات اقتصادی گردشگری شامل هر دو جنبه مثبت و منفی از نظر اقتصاد محلی و ملی است. در سطح محلی، ساخت و بهره‌برداری از هتل‌ها و دیگر امکانات رفاهی می‌تواند فرصت‌های شغلی مستقیم فراهم نماید حضور گردشگران می‌تواند به ظهور انواع متعددی از خدمات و کسب و کارهای حمایتی، از جمله رستوران‌ها، آژانس‌های تور و غیره منجر شود که بسیاری از آنها را می‌توان توسط جمعیت محلی توسعه داد و مدیریت نمود. این ارتباطات با سایر خدمات جانبی و یا حمایتی می‌تواند به عنوان یک اثر چندگانه، در تمام اقتصاد محلی باشد. فعالیت‌های گردشگری می‌توانند از طریق مالیات و سایر فعالیت‌های تولیدکننده درآمد، برای مقامات دولت محلی درآمد فراهم نمایند. در سطح ملی، توسعه گردشگری می‌تواند ارزش مورد نیاز بسیار و درآمد مالیاتی فراهم نماید و به رشد اقتصاد ملی کمک نماید. بنابراین، گردشگری می‌تواند اثرات اقتصادی مثبت در اقتصاد محلی و ملی داشته باشد، اگر روابط و پیوندها حداکثر و نشست به حداقل برسد» (Tolaie 2007: 15). در این رابطه، هال و پیچ معتقدند که با پنج دیدگاه کلی می‌توان به صنعت گردشگری پرداخت. در دیدگاه اقتصادی محض، گردشگری به مثابه اهرم و ابزاری برای بهبود شاخص‌های اقتصادی یک جامعه یاد می‌شود. رویکرد اقتصادی گردشگری را به مثابه یک صنعت محض بررسی می‌کند. رویکرد فیزیکی - فضایی گردشگری را به عنوان یک پدیده فضایی و منبع مورد استفاده در سازماندهی فضاها مطالعه می‌کند. دیدگاه اجتماعی گردشگری را به مثابه پدیده‌ای برای شکوفایی شرایط زیستی جوامع و بهبود آن عنوان می‌کند و نهایتاً در رویکرد پایدار، گردشگری به مثابه ابزاری توانمند در راستای اجرای سیاست‌های توسعه پایدار بررسی و تحلیل می‌شود (Hall & Page, 2001: 21) در این

افتاد برجسته کرد. در این رویکرد به توریسم به عنوان پدیده ای برای شکوفایی و بهبود شرایط زیستی جوامع نگریسته می شود. این رویکرد در بر دارنده این مطلب است که در روند توسعه توریسم احتیاج به مشارکت یا کنترل جمعی است تا به پایداری رشد اقتصادی کمک کند. با این رویکردها، توسعه اقتصادی گردشگری چنان برنامه ریزی می شود که منابع اقتصادی، فرهنگی و محیطی آن فساد و زوال نیابد بلکه به عنوان منابع ماندنی برای استفاده مداوم آینده نگهداری شود (Zargham, 1996: 52). در حال حاضر روش اساسی که برای برنامه ریزی در نظر گرفته می شود نائل شدن به توسعه پایدار است. تنوع و تفاوت رویکردها نسبت به صنعت توریسم ریشه در تصور جوامع مختلف از مفهوم توریسم دارد. بر پایه این رویکردها، سیستم گردشگری از دیدگاه اندیشمندان دارای دو طیف عرضه و تقاضا و برخی ساختارها، عناصر و تأثیرات متقابل بر این دو طیف می باشد. این موارد شامل واسطه های گردشگری (آژانسها)، ساختارهای قانونی، تأثیرات گردشگری بر عرضه و عوامل موثر بر تقاضا می باشد. همه موارد مذکور در بستر فرایندی به نام مسافرت یا گردشگری اتفاق افتاده و با هم در ارتباط می باشند (Ramgulam, 2012: 72).

امیرحاجلو و همکاران (۱۳۹۲) به ارزیابی و اولویت بندی اثرات گردشگری در سطح ملی با استفاده از تکنیک تاپسیس پرداختند و بیان کرده اند که در دهه های اخیر توسعه صنعت گردشگری در سطح کلان و خرد باعث تغییر در اقتصاد، اجتماع و نگرش سیاسی جوامع شده است. نتایج مطالعه آنها حاکی از آن است، در بین پیامدهای گردشگری بیشترین آثار مثبت مربوط به بعد اقتصادی و عمده ترین پیامد منفی مربوط به بعد زیست محیطی می باشد. نصرالهی و موسی بیکی (۱۳۹۴) در تحقیقی تحت عنوان تحلیل اهمیت - عملکرد گردشگری پایدار: با استناد بر عوامل زیستمحیطی، اجتماعی و اقتصادی به این نکته اشاره دارند که تفاوت هایی بین عوامل پایداری، که برای این دو گروه از گردشگران و کارشناسان و خبرگان صنعت گردشگری مهم است، وجود دارد. برای کارشناسان و خبرگان، پایداری محیط زیست بسیار مهمتر ارزیابی شد. بنابر آرای این کارشناسان، شرایط استان یزد به گونه ای است که جایگاه متمركزی برای تقبل مسؤلیت در راستای عوامل اجتماعی و زیست محیطی و همین طور برنامه ریزی صحیح در جهت بهبود عملکرد گردشگری پایدار وجود ندارد. کاستیلانی و سالا (۲۰۱۰) در مطالعه ای با داده های موجود دو منطقه حفاظت شده ایتالیا و با استفاده از شاخص های گردشگری پایدار، بیان کرده اند که توسعه گردشگری پایدار روشی مناسب برای تشویق کسب و کارهای جدید است و استفاده از مفهوم گردشگری پایدار در مناطق حفاظت شده، یک روش برای توسعه محلی گردشگری، کاهش اثرات منفی زیست محیطی و ترویج ارزش های سنتی و محلی می باشد. بلانکاس و همکاران (۲۰۱۱) در پژوهشی با استفاده از سیستم شاخص های گردشگری به بررسی گردشگری پایدار مقاصد گردشگری روستایی اسپانیا پرداخته اند. آنها از شاخص ترکیبی برای سنجش پایداری

استفاده می کنند بنابراین تاکید برنامه ریزی بر روی اثرات اقتصادی گردشگری و استفاده موثر در جهت ایجاد درآمد و مزایای شغلی برای نواحی یا اجتماعات می باشد یکی از ویژگی های عمده رویکرد اقتصادی استفاده از بازاریابی برای جذب گردشگری است که بتواند بیشترین منافع اقتصادی را برای مقصدی که منابع ویژه گردشگران را تعیین می کنند تامین می نماید از آن جایی که هم دولت و هم صنعت بر مطالعات چند پاره و رقابت بین محصولات و بازارها تاکید می کنند و اهداف اقتصادی، بر علائق اجتماعی و اکولوژیکی اولویت دارند. این رویکرد مشخص می سازد از توسعه گردشگری، چه کسانی منتفع و چه کسانی متضرر می شوند (Hall, 2000). در این دیدگاه، توریسم به مثابه یک صنعت محض بررسی می شود که در آن جذب گردشگر موثرترین روش برای کسب درآمد و ایجاد اشتغال برای مناطق و جامعه است.

رویکرد دیگر در حوزه اقتصاد گردشگری، رویکرد فضایی - جغرافیایی است. خاستگاه رویکرد فضایی / جغرافیایی به کار جغرافیادانان، برنامه ریزان شهری و منطقه ای کاربری زمین، طرفداران حفاظت از منافع طبیعی که از رویکرد عقلانی برنامه ریزی منابع طبیعی دفاع می کنند بر می گردد. برنامه ریزی کاربری زمین یکی از قدیمی ترین اشکال حفاظت محیطی است به اعتماد بسیاری از رویکرد فضایی / کاربری زمین، به واسطه رابطه نزدیکی با برنامه ریزی منطقه ای و اجتماعات گردشگری شکل غالب برنامه ریزی گردشگری عمومی می باشد (Gunn, 1994). برنامه ریزی فضایی یا جغرافیایی به برنامه ریزی با مولفه فضایی یا جغرافیایی اشاره دارد که در آن هدف عمومی تامین ساختار فضایی فعالیتها (یا کاربری اراضی) است (Hall, 2000). برنامه ریزی فضایی چند بعدی و چند موضوعی است. در این رویکرد، گردشگری اغلب به گونه ای پایه ریزی می شود تا اثرات منفی گردشگری را در یک محیط فیزیکی به حداقل برساند. موضوعات مورد توجه این چارچوب، مباحث مرتبط با ظرفیت سازی فیزیکی و اجتماعی آستانه هایی محیطی و محدودیت ها با میزان های تغییر قابل قبول مطلوب است. در این چشم انداز توریسم به عنوان یک پدیده فضایی و منبع مورد استفاده در سازماندهی فضا مورد مطالعه قرار می گیرد. در این رهیافت امکانات و چهارچوب هایی که تأثیرات منفی توریسم را در محیط فیزیکی کاهش می دهد به منظور افزایش بهره مندی و رشد اقتصادی مورد توجه قرار می گیرد. از اواخر دهه افزایش توجه عمومی در توسعه گردشگری با رویکرد اقتصادی، معطوف به اثرات منفی محیطی و اجتماعی شد. اگر چه اثرات منفی گردشگری، ابتدا در کشورهای کمتر توسعه یافته مشاهده شد ولی به تدریج مشخص شد که گردشگری اثرات نامطلوبی در کشورهای توسعه یافته و بخش هایی از اروپا و آمریکای شمالی نیز گذاشته است (Ouariti & Hamri, 2014: 10). در پاسخ به اثرات منفی مشاهده شده از توسعه گردشگری، استراتژی های جایگزین توسعه گردشگری مورد حمایت قرار گرفتند، این همان مقوله ای است که ما اکنون به عنوان گردشگری توصیف می کنیم مقوله ای که بسته اجتماعی و کالبدی را در درون آن چه که گردشگری اتفاق

این پژوهش با توجه به اهداف و مولفه های مورد بررسی یک تحقیق کاربردی است. قلمرو مکانی این پژوهش شهرستان فیروزآباد و قلمرو زمانی آن نیز ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ می باشد. جامعه آماری مورد مطالعه در این تحقیق گردشگران بازدیدکننده از جاذبه های گردشگری شهرستان در سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ است. نمونه آماری بر اساس فرمول کوکران برای گردشگران ۳۸۸ نفر محاسبه گردید. همچنین پایایی پرسشنامه بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳۷ است که از قابلیت اعتبار بالایی برخوردار می باشد. برای جمع آوری اطلاعات در این تحقیق از روش کتابخانه ای (اسنادی) و میدانی استفاده شده است. بنابراین ابزار جمع آوری اطلاعات از یک سو، کتاب، مجلات معتبر و مرتبط، ماهنامه ها، پایان نامه ها، طرح های پژوهشی و سایر اسناد و مدارک اعم از فارسی و انگلیسی و از سوی دیگر برای جمع آوری اطلاعات و داده های تحقیق در مرحله اول، از ابزار پرسشنامه و برای تکمیل داده ها از آمارهای رسمی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، دفاتر خدمات گردشگری، راهنماهای تور، بروشورهای سازمان های فعال در عرصه گردشگری است. در این پژوهش، برای تعیین ارزش هر یک از جاذبه های گردشگری شهرستان فیروزآباد از روش پراولونگ، جهت جهت تجزیه و تحلیل میزان اثرگذاری شاخص های مختلف اقتصادی در توسعه گردشگری در این شهرستان از مدل تحلیل شبکه استفاده شده است. همچنین با بررسی وضعیت موجود گردشگری در این شهرستان اقدام به تدوین راهبردهایی جهت توانمندسازی گردشگری و بهبود توسعه اقتصادی شده است. جهت بررسی ارتباط بین متغیرهای مستقل و وابسته و تجزیه و تحلیل استنباطی داده ها از آزمون های آمار استنباطی و مدل های پیشرفته آماری، ضریب همبستگی، ضریب رگرسیون، تحلیل واریانس چند متغیره استفاده شده است.

هر بعد از ابعاد گردشگری استفاده نموده اند و نهایتاً سطح پایداری روستاهای گردشگری مورد نظر را تعیین کرده اند. کتوت و دوی (۲۰۱۴) با استفاده از روش ارزیابی داده های تصمیم گیری و داده های حاصل از پرسشنامه و مصاحبه با پنج خبره گردشگری نشان دادند که از یک سو فعالیت های گردشگری میتوانند سبب بهبود رفاه جامعه محلی شوند و از سوی دیگر فعالیتهای گردشگری میتوانند باعث کاهش ارزش های سنتی - محلی و کاهش کیفیت محیط زیست گردند. بنابراین باید بین جنبه های اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی و زیست محیطی تعادل و توازن برقرار باشد. زوو و فوکس (۲۰۱۴) با استفاده از نظرسنجی در دو منطقه حفاظت شده چین و انگلستان و با روش معادلات ساختاری و اطلاعات پرسشنامه ای، به بررسی نگرش ها نسبت به گردشگری پایدار پرداخته اند. نتایج این مطالعه نشان دهنده آن است که تغییر نگرش ها به سمت توسعه گردشگری پایدار و حفاظت محیط زیست بوده است. وتسی و همکاران (۲۰۱۴) در مطالعه ای به اهمیت گردشگری سبز و اقتصادی در ارتباط با گردشگری پایدار، در یونان اشاره کرده اند. آنها با استفاده از روش تحلیل محتوا و اطلاعات جغرافیایی GIS مناطق گردشگری از ۴۱۹ سایت اطلاعات و داده در یونان، بیان نموده اند که حمایت از گردشگری سبز همراه با منافع اقتصادی، باعث حفاظت و بهبود میراث فرهنگی و محیط زیست خواهد شد. جوسیپ و ایوان (۲۰۱۵) در مطالعه ای به مرور مطالعات انجام شده در زمینه گردشگری پایدار پرداخته اند. اهمیت کار آنها مربوط به بررسی روش های وزن دهی شاخص های پایداری و اقتصادی و جمع آوری اطلاعات اجتماعی و اقتصادی در مطالعات اخیر میباشد. نتایج این مطالعه حاکی از آن است که عموماً روش های دلفی و AHP برای وزن دهی شاخص های اجتماعی و اقتصادی و پرسشنامه برای جمعآوری داده ها مورد استفاده قرار گرفته اند.

مواد و روش تحقیق:

بحث و ارائه یافته ها:

داشت و از لحاظ سواقلجیسی دارای امتیاز بوده و از طریق چندین گذرگاه کوهستانی اطراف، به کرمان و خلیج فارس و به بین النهرین از طریق کازرون و به شیراز و اصطخر مرکز ایران جنوبی راه می یافت. کالای تجاری این شهر گلاب، عطریات و عرقیات بود. بندر سیراف از نواحی کوره اردشیرخه بود و مرکز این کوره کانونی جهت این بندر به شمار می رفت. ویرانه های شهر تاریخی بیشاپور در ۲۰ کیلومتری غرب شهر کازرون، در غرب استان فارس است. بیشاپور در کنار یکی از مهمترین راههای ارتباطی کشور قدیمی ایران بود که از یک طرف به بین النهرین، شوش

شهر باستانی گور، نخستین شهر دایره ای شکل ایران بوده که در گذشته به دستور «اردشیر بابکان» ساخته شده است. این شهر در ۵۰ کیلومتری شرق میمند و ۶ کیلومتری شمال فیروزآباد واقع شده است. در کانون قسمت مرکزی این شهر برج بلندی قرار دارد که هنوز مقدار قابل توجهی از آن باقی مانده است. از دیگر ساختمان های مهم این شهر می توان به «تخت نشین» اشاره کرد که در بخش مرکزی شهر قرار گرفته و شباهت های زیادی به سر درهای تخت جمشید دارد و احتمالاً در قدیم آتشکده ای بوده که به دستور اردشیر بنا شده است. ویرانه های شهر اردشیرخه، مجاور شهر فیروزآباد، در جنوب غربی استان فارس و در ۱۲۰ کیلومتری شیراز قرار دارد. اردشیرخه در انتهای دشتی با کوههای مرتفع قرار

ساختارهای موجود گردشگری شامل امکانات، عناصر خدماتی، حمل و نقل، شرکت های گردشگری، نیازهای گردشگران را فراهم می کنند. بررسی تعداد گردشگرهای ورودی به شهرستان فیروزآباد در سال ۱۳۹۷ نشان می دهد ۱۲۶۳ گردشگر وارد شهرستان شده اند که ۸۰ درصد از این گردشگران یعنی ۱۰۱۰ گردشگر از آثار تاریخی شهرستان بازدید کرده اند. از این تعداد گردشگر، ۵۶۳ گردشگر به احتمال زیاد سفر یک روزه و عبوری داشته اند و ۷۰۰ گردشگر نیز در مراکز اقامتی شهرستان اقامت شبانه داشته اند (جدول ۱).

جدول ۱- تعداد گردشگران ورودی شهرستان فیروزآباد ۱۳۹۷

مجموع	بدون اقامت شبانه	اقامت شبانه
۵۹۳	۳۵۵	۲۳۸
۶۷۰	۳۴۵	۳۲۵

منبع: گزارش آماری گردشگری استان، ۱۳۹۷

درآمد و رونق اشتغال در صنعت گردشگری این شهرستان خواهیم بود.

اولویت بندی جاذبه های گردشگری شهرستان فیروزآباد:

در روش پراولونگ، ارزش گردشگری قلعه دختر - آتشکده به عنوان پربازدیدترین عناصر تاریخی شهرستان فیروزآباد با استفاده از میانگین شاخص های معماری، علمی، تاریخی-فرهنگی و اجتماعی-اقتصادی که از ۵ سطح مختلف نمره دهی (طیف لیکرت) می شوند، به دست می آید. این امتیازات بر اساس نظرات و دیدگاه های متخصصین و خبرگان به دست آمده است. در این روش ارزش بهره وری کنونی قلعه دختر و آتشکده نیز، مورد ارزیابی قرار گرفته است. به عبارت دیگر، میزان و کیفیت بهره وری، ارزش بهره وری اقتصادی، مورد ارزیابی قرار می دهد تا توانمندی های بالقوه و بالفعل این مکان ها مشخص شود (جدول ۲).

و تیسفون و از طرف دیگر به فیروزآباد و استخر، و راه چهارم به دریا مربوط می شد.

تنوع در حال رشد گردشگری بر پتانسیل های آن برای رشد آینده این بخش تاکید دارد. از آن جایی که ایده گردشگری اقتصادی با استنباط انگیزش های گردشگر، ایجاد می گردد این انگیزش ها تنها با وجود میراث مادی و غیرمادی گردشگری برانگیخته می شوند (زنگی آبادی و باقری کشکولی، ۱۳۹۲: ۷۷۱). در این رابطه، جاذبه های گردشگری شهرستان فیروزآباد مجموعه ای از همین اماکن گردشگری است که به همراه

امروزه رشد روزافزون گردشگری و رقابتی شدن آن، لزوم توسعه و ارتقاء کمی و کیفی کارکردها و زیرساخت های مورد نیاز گردشگران را انکار ناپذیر نموده است. در این رابطه، با توجه به اینکه تعداد زیادی از اماکن تاریخی و گردشگری در شهرستان فیروزآباد قرار دارد، امکانات و تاسیسات گردشگری در این شهرستان مناسب نمی باشد به گونه ای که تنها یک دو هتل در این شهرستان جهت اقامت گردشگران وجود دارد. همچنین اکثر مراکز تاریخی و گردشگری این شهرستان فاقد مراکز خدمات رسانی مطلوب می باشند و این امر منجر به عدم بهره مندی اقتصادی از جاذبه های گردشگری می شود. بدر ارتباط با سرمایه گذاری در آثار تاریخی و قابلیت های اقتصادی گردشگری شهرستان فیروزآباد متاسفانه اقدامات خوبی انجام نشده است و زیرساخت ها مطلوب هنوز تامین نشده است. در خصوص توسعه اقتصادی گردشگری در شهرستان فیروزآباد، تنها در صورتی که سرمایه گذاران به میدان بیایند و امکانات رفاهی، تفریحی و اقامتی مناسبی را در کنار جاذبه های تاریخی و طبیعی شهرستان فراهم کنند، شاهد افزایش حضور گردشگران و کسب

جدول ۲- ارزیابی معیارهای تعیین ارزش عناصر شاخص با استفاده از روش پراونگ

امتیاز	معیار	صفر	۰/۲۵	۰/۵۰	۰/۷۵	۱
معیار معماری						
قدمت معماری (سال)	۵۰	۱۰۰	۱۵۰	۲۰۰	بیش از ۲۰۰	
تعداد ورودی های مساحت	-	کوچک	متوسط	بزرگ	بیش از ۳	
مصالح به کار رفته	-	فلز	سنگ و گچ	خشت و گل	کاشی کاری	
تکرار عناصر ساختمانی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
جذابیت معماری	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
امکانات رفاهی و خدماتی						
آب و سرویس بهداشتی	-	ندارد	چاه	چشمه	لوله کشی	
پارکینگ و نگهبانی	ندارد	-	-	-	دارد	
مکان های اقامتی	-	ندارد	-	-	دارد	
نورپردازی محوطه	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
امنیت منطقه	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
مسیرهای دسترسی	-	خاکی	سنگفرش	شوسه	آسفالت	
معیار تاریخی-فرهنگی						
جنبه های فرهنگی تاریخی	بدون تعلق	ضعیف	متوسط	شدید	خیلی شدید	
مناظر پیکرنگاری	صفر	۱ تا ۵	۶ تا ۲۰	۲۱ تا ۵۰	بیش از ۵۰	
جنبه های باستان شناسانه	بدون آثار	ضعیف	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	
جنبه های مذهبی و معنوی	صفر	ضعیف	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	
رخدادهای فرهنگی-مذهبی	هرگز	-	گاهگاهی	یکبار در سال	همیشه	
معیار اجتماعی - اقتصادی						
تعداد گردشگران در سال (نفر)	کمتر از ۱۰۰	۱۰۰ تا ۲۰۰	۲۰۰ تا ۵۰۰	۵۰۰ تا ۱۰۰۰	بیش از ۱۰۰۰	
اسکان روزانه (ساعت)	صفر	کمتر از ۳	۳ تا ۶	۶ تا ۹۰	بیش از ۹۰	
ایجاد اشتغال خدماتی	صفر	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
به عنوان پایگاه اجتماعی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
به عنوان پایگاه آموزشی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	

منبع: نگارندگان، ۱۳۹۸

گردشگری این دو اثر در سطح بالا است و نیازمند سرمایه گذاری برای حفظ و نگهداری این آثار می باشد. یکی از مهمترین زمینه های سرمایه گذاری در حفاظت از آثار معماری این شهرستان، معرفی جاذبه های معماری و قابلیت کسب درآمد از حوزه گردشگری آثار معماری است که بایستی مدنظر نهادهای متولی توسعه گردشگری قرار گیرد (جدول ۳).

در ارزیابی نهایی صورت گرفته از ارزش گردشگری قلعه دختر و آتشکده، نتایج حاصل از این روش نشان می دهد که شاخص قدمت معماری این دو اثر با ارزش ۰/۸۵۳ و ۰/۸۳۱ و معیار اجتماعی - اقتصادی این دو اثر به ویژه در جذب گردشگر و شکل گیری هسته های اجتماعی پیرامون آثار و قابلیت اقتصادی آنها نیز با ۰/۷۶۲ و ۰/۷۵۱ بیشترین نقش را در جذب گردشگران داشته اند. در مجموع از دیدگاه گردشگران ارزش

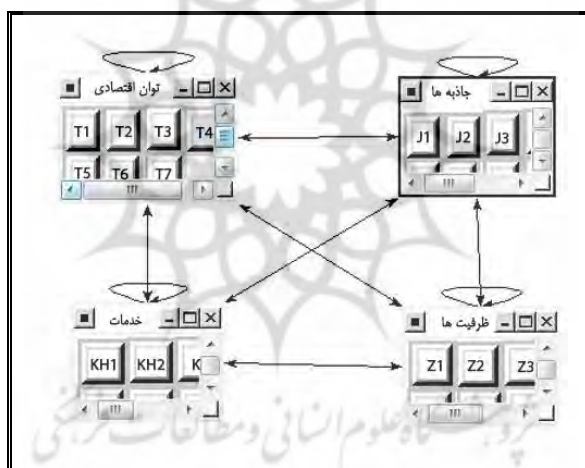
جدول ۳- نتایج ارزیابی ارزش گردشگری عناصر شاخص فیروزآباد با استفاده از روش پرالونگ

معیارها	قلعه دختر	آتشکده
معماری	۰/۸۵۳	۰/۸۳۱
امکانات رفاهی و خدماتی	۰/۵۲۷	۰/۴۹۳
تاریخی - فرهنگی	۰/۶۲۱	۰/۶۹۵
اجتماعی - اقتصادی	۰/۷۵۱	۰/۷۶۲
میزان مطلوبیت	بالا	بالا

منبع: نگارندگان، ۱۳۹۸

تاریخی خود - معماری شهر قدیمی اردشیر خوره - سبک زندگی بکر عشایری، تولید محصولات گیاهی مانند گلاب و فرهنگ غنی از آداب و رسوم زندگی ایلی در صورت تامین امکانات ضروری و زیربنایی لازم و نیز ارائه خدمات مناسب به گردشگران و جهانگردان، می تواند جایگاه با اهمیتی در گردشگری ملی و بین المللی به دست آورد و درآمدهای ارزی چشمگیری برای کشور و استان کسب کند.

شهرستان فیروزآباد علاوه بر جاذبه های گردشگری تاریخی، با داشتن جاذبه های بی شمار طبیعی خود قادر است جایگاهی ویژه در گردشگری در عرصه ملی ایفا کند و بسیاری از شیفتگان تاریخ و فرهنگ ایران زمین را به خود جلب نماید. امروزه جهانگردان با انگیزه های مختلف سفر می کنند که از جمله آن ها، انگیزه دیدن آثار تاریخی و یا طبیعی است، از همین رو به جرأت می توان گفت شهرستان فیروزآباد با توجه به سبقه اولویت بندی عوامل مهم تاثیرگذار اقتصادی در جذب گردشگری با استفاده از مدل ANP

شکل ۲- روابط بین خوشه های رونق گردشگری - (منبع: نگارندگان، ۱۳۹۸)

هدف این پژوهش، شناسایی شاخص های تاثیر گذار اقتصادی در توانمندسازی توسعه گردشگری در شهرستان فیروزآباد است. در ارتباط با جاذبه ها و مسائل گردشگری شهرستان معیارها و شاخص های مختلفی در نظر گرفته شده است. به گونه ای که با ایجاد ارتباط درون گروهی و برون گروهی بین عناصر و شاخص ها، تاثیرات هر یک از عناصر در رونق گردشگری در شهرستان مشخص می شود. (شکل ۴). در این پژوهش معیارها در چهار خوشه شامل خوشه های توان اقتصادی شهرستان (میزان تولیدات صنایع دستی، تعداد شاغلین بخش صنایع دستی، میزان درآمد ساکنین همجوار آثار گردشگری، تعداد گردشگران وارد شده، میزان درآمد مراکز اقامتی و ...)، ظرفیت های گردشگری (تعداد مراکز اقامتی، تعداد ناوگان حمل و نقل،

تعداد خانه های بوم گردی، تعداد پهنه های گردشگری عشایری)، جاذبه های گردشگری (تعداد جاذبه های طبیعی، تعداد جاذبه های انسانی، تعداد مسیرهای گردشگری، تعداد محوطه های گردشگری، قدمت آثار و ...) و میزان خدمات (تعداد فروش بلیط بازدید آثار تاریخی، تعداد کیوسک های راهنمای گردشگر، تعداد مراکز انتظامی حفاظت گردشگر و ...) که هر یک از آنها دربرگیرنده تعدادی عناصر تاثیرگذار می باشند قرار گرفته اند به گونه ای که علاوه بر ارتباط درون گروهی، در بین خوشه ها نیز وابستگی وجود دارد (جدول ۴).

جدول ۴- ماتریس مقایسه زوجی و وزن خوشه ها

عنوان	توان اقتصادی	ظرفیت های گردشگری	جاذبه های گردشگری	میزان خدمات	وزن نسبی	وزن نهایی
توان اقتصادی	۱	۲/۲۵	۲/۸۳	۱/۲۱	۰/۵۹۲	۰/۱۲۳
ظرفیت های گردشگری	۳	۱	۲/۵۷	۰/۹۱	۰/۵۵۴	۰/۱۰۸
جاذبه های گردشگری	۳	۲/۳۸	۱	۰/۶۹	۰/۵۷۶	۰/۱۱۷
میزان خدمات	۱/۲۵	۰/۳۸	۱/۳۱	۱	۰/۳۲۸	۰/۰۷۲

منبع: محاسبات نگارندگان، ۱۳۹۸.

نهایت عناصر جدول نرمال می شوند. با توجه به اینکه برخی عناصر درون خوشه ها ممکن است به عناصر سایر خوشه ها وابسته باشند، در این صورت با توجه به معیارهای کنترل ماتریس مقایسه زوجی تشکیل شده و عناصر ماتریس دو به دو با هم مقایسه می شوند و وزن ماتریس به دست می آید و نتیجه وارد سوپر ماتریس اولیه می شود. سوپر ماتریس حاصل از تلفیق ماتریس های مختلف، سوپر ماتریس اولیه است که جمع عناصر هر ستون سوپر ماتریس بیش از یک است. همان گونه که ملاحظه می شود، نرخ ناسازگاری قضاوت انجام شده برابر با ۰/۰۳۱۰۱ است در این روش مقدار ناسازگاری نباید از ۱ بیشتر باشد. این میزان از خطا با در نظر گرفتن تعداد زیاد قضاوتها و خطای ناشی از نظرسنجی پذیرفتنی است (جدول ۵-۲).

مقایسه های زوجی و ماتریس مربوط به همه معیارها و خوشه ها با استفاده از مقیاس های تعیین ارجحیت یا اهمیت در هر قضاوت به وسیله اعداد ۱ تا ۹ مشخص می گردد. گفتنی است مقایسه زوجی برای کلیه معیارها و گزینه ها انجام می شود. در جدول ۶-۱ نتایج مقایسه های زوجی در مدل تحلیل شبکه برای رونق گردشگری در شهرستان آمده است. وزن نسبی خوشه ها از طریق مقایسه ماتریس زوجی به دست می آید. در ماتریس زوجی نمره a_{ij} اهمیت نسبی مولفه در سطر i با توجه به ستون j را نشان می دهد؛ به عبارتی $a_{ij} = w_i/w_j$ را مشخص می کند که نمره یک نشان دهنده اهمیت برابر دو مولفه و نمره ۹ برابر با اهمیت خیلی زیاد i بر مولفه j است. سپس مقایسه عناصر داخل هر خوشه شبیه روش فرآیند تحلیل شبکه انجام می گیرد، در گام بعدی وزن نسبی عناصر ماتریس محاسبه و در

جدول ۵- نرخ ناسازگاری مدل شبکه ای ANP

شاخص ها	توان اقتصادی	ظرفیت های گردشگری	جاذبه های گردشگری	میزان خدمات
نرخ ناسازگاری	۰/۰۵۳۵	۰/۰۲۲۸	۰/۰۳۷۱۰	۰/۰۱۰۶۷

منبع: محاسبات نگارندگان، ۱۳۹۸.

محاسبه شده که در این مرحله جدول سوپر ماتریس حد وزن عمومی بر حسب برابر بودن اعداد عناصر در سطرها ذکر نگردیده و تنها عدد حاصله در جدول (۶) در قالب وزن نهایی بیان شده است.

در مرحله بعد، سوپر ماتریس نرمال می شود و سوپر ماتریس حاصله از آن سوپر ماتریس وزنی است و نهایتاً جهت همگرا شدن سوپر ماتریس وزنی، عناصر موجود در معیارها آنقدر به توان می رسند تا همگرا شوند. در آخرین مرحله با توجه به وزن خوشه ها و سوپر ماتریس حد وزن عمومی، وزن نهایی معیارها

جدول ۶- وزن نهایی شاخص های مورد مطالعه رونق گردشگری شهرستان فیروزآباد

شاخص های تحقیق	وزن عمومی	وزن خوشه ها	وزن نهایی
توان اقتصادی	۰/۷۲۴	۰/۱۲۳	۰/۰۸۹
ظرفیت های گردشگری	۰/۶۴۷	۰/۱۰۸	۰/۰۶۹
جاذبه های گردشگری	۰/۷۰۱	۰/۱۱۷	۰/۰۸۲
میزان خدمات	۰/۳۵۲	۰/۰۷۲	۰/۰۲۵

منبع: محاسبات نگارندگان، ۱۳۹۸.

عرقیات گیاهی میمند، محصولات دامی ارگانیک زندگی عشایری- انواع محصولات کشاورزی - میراث تاریخی ارزشمند که منشا شکل گیری واحدهای تجاری - خدماتی و ایجاد اشتغال هستند با مقدار ۰/۰۸۹ بیشترین نقش را در رونق

نتایج حاصل از مدل تحلیل شبکه نشان می دهد، شاخص های توان اقتصادی شهرستان فیروزآباد شامل پتانسیل های ارزشمند در حوزه صنایع دستی (قالی - گلیم و گبه) ، محصولات

بررسی ارتباط بین مطلوبیت سازی مولفه های اقتصادی با تحقق توسعه پایدار به منظور کسب درآمد در صنعت گردشگری:

با تاکید بر مولفه های اقتصادی برای آزمون این فرضیه از ضریب رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. ضریب همبستگی چندگانه بین مطلوبیت سازی مولفه های اقتصادی (متغیر تلافیقی) با تحقق توسعه پایدار به منظور کسب درآمد در صنعت گردشگری ۰/۵۸۷ بوده که با سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار است. ضریب تبیین ۰/۳۴۵ بوده است، به بیان دیگر ۳۴/۵ درصد از واریانس تحقق توسعه پایدار به منظور کسب درآمد در صنعت گردشگری توسط مولفه های وارد شده بر مدل یعنی مولفه های مطلوبیت سازی شده اقتصادی تبیین می گردد و مابقی به عوامل دیگر بستگی دارد (جدول ۷).

جدول ۷- آماره های تحلیل رگرسیون بین مطلوبیت سازی مولفه های اقتصادی با تحقق توسعه پایدار

به منظور کسب درآمد در صنعت گردشگری			
ضریب همبستگی چندگانه	ضریب تبیین	ضریب تبیین تعدیل شده	خطای معیار
۰/۵۸۷	۰/۳۴۵	۰/۳۳۲	۱/۹۶۰۷۰

منبع: محاسبات نگارندگان، ۱۳۹۸

جدول (۸) تحلیل واریانس معنی دار بودن رگرسیون را در سطح اطمینان ۹۵ درصد تایید می کند.

جدول ۸- تحلیل واریانس و رگرسیون بین مطلوبیت سازی مولفه های اقتصادی با تحقق توسعه پایدار به منظور کسب درآمد در صنعت گردشگری

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	کمیت F	سطح معنی داری
اثر رگرسیون	۳۱۱/۹۴۷	۳	۱۰۳/۹۸۲		
باقی مانده	۵۹۲/۰۲۷	۱۵۴	۳/۸۴۴	۲۷/۰۴۸	۰/۰۰۰
کل	۹۰۳/۹۷۵	۱۵۷	-		

منبع: محاسبات نگارندگان، ۱۳۹۸

جدول (۹) متغیر وارد بر مدل رگرسیونی نشان می دهد که با یک واحد تغییر در انحراف معیار کل مطلوبیت سازی مولفه های اقتصادی ۰/۴۶۵ واحد تغییر در وضعیت برگزاری جشنواره های

جدول ۹- آماره های متغیرهای وارد بر مدل رگرسیونی.

نام متغیر	ضریب غیر استاندارد		ضریب استاندارد		سطح معناداری
	B	خطای B	β	T	
عرض از مبدا	۵/۸۰۰	۰/۶۳۳	-	۹/۱۶۱	۰/۰۰۰
تبلیغات	۰/۴۸۸	۰/۱۶۳	۰/۱۹۹	۲/۹۹۷	۰/۰۰۳
برگزاری جشنواره های گردشگری	۱/۳۸۹	۰/۱۹۹	۰/۴۶۵	۶/۹۷۸	۰/۰۰۰
وضعیت تاسیسات و تجهیزات	۰/۴۳۷	۰/۱۷۳	۰/۱۶۸	۲/۵۲۳	۰/۰۱۳

منبع: محاسبات نگارندگان، ۱۳۹۸

حوزه گردشگری با رونق خانه های بوم گردی و همچنین رشد گردشگری های مسیر گریز را فراهم سازد.

نتیجه گیری:

بنابراین می توان نتیجه گرفت سرمایه گذاری به منظور مطلوبیت سازی مولفه های اقتصادی در صنعت گردشگری شهرستان فیروزآباد با توجه به پتانسیل های بالای گردشگری بومی می تواند زمینه های رشد اشتغال پایدار، کارآفرینی در

که منشا شکل گیری واحدهای تجاری - خدماتی و ایجاد اشتغال هستند با مقدار ۰/۰۸۹ بیشترین نقش را در رونق گردشگری در شهرستان فیروزآباد دارد به گونه ای که تاکید بر همین موارد می تواند زمینه های بهبود وضعیت درآمدی ساکنین این شهرستان را در حوزه گردشگری تامین کند. از آنجا که توانمندسازی ساکنین از طریق ایجاد فعالیت های مکمل نظیر خدماتی می تواند با افزایش درآمد خانوارها، ایجاد اشتغال و تشویق تولید محصولات کشاورزی و صنایع بومی و دستی، به عنوان راهکاری برای بهبود رشد اقتصادی و اجتماعی در سطح شهر باشد، می بایست در فرایند برنامه ریزی توسعه گردشگری این شهرستان مورد توجه قرار گیرد. برای این که گردشگر به شهرستان فیروزآباد وارد شود و علاوه بر لذت بردن از پتانسیل های گردشگری شهرستان، می تواند جاذبه های این شهرستان را در شهرستان مبدا تبلیغ نماید به همین منظور باید زمینه هایی فراهم شود که فراهم شدن این زمینه ها مستلزم سرمایه گذاری در منطقه می باشد. با مهیاسازی زیرساخت و سایت های گردشگری می توان سرمایه گذاری بخش خصوصی را برای انجام سرمایه گذاری در این بخش ترغیب کرد. علاوه بر این باید امکاناتی که دستگاه های دولتی در بخش گردشگری دارند نیز به بخش خصوصی واگذار شود. اعتماد به بخش خصوصی و تفویض اختیارات مدیریتی به این بخش - جز در حوزه نظارت و سیاستگذاری - عامل اصلی توسعه گردشگری در شهرستان فیروزآباد برای بهره وری مطلوب اقتصادی این بخش می باشد.

ملاحظات اخلاقی:

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: در مطالعه حاضر فرم های رضایت نامه آگاهانه توسط تمامی آزمودنی ها تکمیل شد.

حامی مالی: هزینه های مطالعه حاضر توسط نویسندگان مقاله تامین شد.

تعارض منافع: بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

گردشگری، به تمام بخش های اقتصادی یک شهر مربوط شده و اثرات اقتصادی خود را، بر همه این حوزه ها برجای میگذارد. منظور از اثرات اقتصادی گردشگری، کلیه آثاری است که بر پیکره اقتصادی تأثیر می گذارد. گردشگری، از طریق تأثیر بر مؤلفه های عمده اقتصادی مانند درآمد، اشتغال، سطح قیمت ها، عرضه و تقاضا، ترازهای مالی و مالیاتی شهر را تحت تأثیر قرار می دهد. در این خصوص، در شهرهایی که دارای پتانسیل بالای گردشگری می باشند ایجاد فضاهای شهری، بر اساس فعالیتهای جدید و تأکید بر توسعه فعالیت های گردشگری و ایجاد جاذبه های بیشتر برای ماندگاری مسافران، همراه با توسعه هسته های کار و فعالیت، با هدف توسعه موزون شهر و پیوند کار و سکونت در تمام منطقه شهری و نیز ایجاد یک نظام چند هسته ای را باید به کار گرفت. ایجاد و توسعه انواع مراکز اقامتی مدرن، فضاهای تفریحی و سرگرمی، فضاهای خرید بزرگ شهری، موزه ها و مراکز فرهنگی و هنری به ویژه فرهنگ و هنر بومی با هدف توسعه گردشگری، موجب بهره مند شدن ساکنین شهر و گردشگران شهری، از این خدمات خواهد بود.

نتایج حاصل از ارزیابی نهایی صورت گرفته از ارزش گردشگری برخی از جاذبه های مهم گردشگری این شهرستان مانند قلعه دختر و آتشکده نشان می دهد که شاخص قدمت معماری این دو اثر با ارزش ۰/۸۵۳ و ۰/۸۳۱ و معیار اجتماعی - اقتصادی این دو اثر به ویژه در جذب گردشگر و شکل گیری هسته های اجتماعی پیرامون آثار و قابلیت اقتصادی آنها نیز با ۰/۷۶۲ و ۰/۷۵۱ بیشترین نقش را در جذب گردشگران داشته اند. در مجموع از دیدگاه گردشگران ارزش گردشگری این دو اثر در سطح بالا است و نیازمند سرمایه گذاری برای حفظ و نگهداری این آثار می باشد. شاخص های توان اقتصادی شهرستان فیروزآباد شامل پتانسیل های ارزشمند در حوزه صنایع دستی (قالی - گلیم و گبه) ، محصولات دامی ارگانیک زندگی عشایری - انواع محصولات کشاورزی - میراث تاریخی ارزشمند

References:

1. Tulayi, Simin. (2007), *A Review of the Tourism Industry*, Tarbiat Moallem University Press, Tehran.
2. Heidari Chianeh, Rahim (2010). *Fundamentals of Tourism Industry Planning*, Samat Publications, Tehran.
3. Zomordian, Jafar (2005), *Geomorphotourism of the Caspian Sea coast*, Geography Magazine and Regional Development.
4. Zangiabadi, Ali and Bagheri Kashkoli, Ali (2013), *Analysis of the role of holy shrines in the development of religious tourism with emphasis on the role of shrines on the performance of development indicators (Case study: Imamzadeh Shahid)*, First International Congress of Imamzadegan, Organization Endowments and Charities, Isfahan.
5. Shayestehfar, Mahnaz (2010), *Tourist Attractions, Religious Buildings, Ports and Islands of the Persian Gulf*, Book of the Month of Art, No. 149.

- Sustainability*, 11, 3886; doi:10.3390/su11143886
19. Marcotullio, Peter J. (2001). *Asian Urban Sustainability in The Ara of globalization*. Accepted 20 April, 2001, from the World Wide Web: <http://www.elsevier.com/locate/habitatint>.
 20. Ouariti, O. Z. & Hamri, H. M., 2014, *Business tourism towards improving the tourism offer in Morocco: Case of seaside town of Agadir*, *IJBTS International Journal of Business Tourism and Applied Sciences*, Vol. 2, No. 2
 21. Ramgulam, N., Raghunandan-Mohammed, K. & Raghunandan, M., (2012), *An examination of the economic viability of sustainable business tourism in Trinidad*, *Review of Business and Finance Studies*, Vol. 3, No. 2
 22. Taygibova, T.T. (2011), *The impact of the tourism industry on the country's economy and socio-cultural sphere*. In *Proceedings of the International Scientific Conference on Actual Questions of Economic Sciences*, Ufa, Bashkortostan, Russia, 20 October 2011; pp. 125–128. (In Russian).
 6. Karachi, Roh Angiz (1396), *Firoozabad, History and Culture*, Publications of the Research Institute of Social Sciences and Cultural Studies, Tehran.
 7. Mohammadi, Hamid Reza and Kourosh Khosravi (2008), *The Role of Pilgrimage Tourism in Socio-Economic Development of Rural Pilgrimage Settlements*, Volume of Geography Education, No. 85.
 8. Nargesi, Shahin; Babaki, Ruhollah and Efati, Mahnaz (1397), *A Study of the Relationship between Tourism, Economic Growth and Financial Development in Iran*, *Quarterly Journal of Financial Economics*, Volume 12, Number 44.
 9. Niknami, Kamaluddin; Fazel, Leila (2016), *Identification and introduction of the ancient route of Bishapour-Firoozabad (Ardeshir Khoreh) in the Sassanid period and the early Islamic centuries*, *Iranian Archaeological Research*, No. 11.
 10. Alwani, Seyed Mehdi and Masoumeh, Pirooz Bakht (2006), *The process of managing the world*, Office of Cultural Research
 11. Brinkhuijsen, M. (2007), *A study of landscape design for leisure in Dutch cultural landscapes* (provisional title). Wageningen, Wageningen UR
 12. Gunn, C. A., (1994), *Tourism planning: Basics, concepts, and cases*, 3rd edition, Taylor & Frances, Washington.
 13. Hall, C. M., (2000), *Tourism planning: Policies, processes and relationships*, Illustrated edition, Prentice Hall, New York.
 14. Hall, C.M., Page, S. J. (2001), *Tourism and Recreation*. London: Routledge
 15. Haughton, G., 1997, *Developing Sustainable Urban Development Models*, *Cities*, No, 14
 16. Johnson, Lauren C. (2012), *Selling Masculinity and Profiting from Marginality: Sex Work and Tourism in a Jamaican Resort Town*, *Doctoral Dissertation*, University of South Florida
 17. Khazae Fadafan, F; Danehkar, A and Pourebrahim, sh (2018), *Developing a noncompensatory approach to identify suitable zones for intensive tourism in an environmentally sensitive landscape* *Ecological Indicators*, No, 87; journal homepage: www.elsevier.com/locate/ecolind
 18. Kozhokulov, S., Chen, X., Yang, D., Issanova, G., Samarkhanov, K., Aliyeva, S., (2019), *Assessment of Tourism Impact on the Socio-Economic Spheres of the Issyk-Kul Region (Kyrgyzstan)*,

